

PASKAIDROJUMA RAKSTS

'Beberliņu' teritorijas ilgtspējīgas attīstības koncepcija (funkcionālais zonējums), Liepājā izstrādāta saskaņā ar Liepājas pilsētas Būvvaldes 07.10.2013. vēstulē Nr.307031/1.-5/315362 un citu ieinteresēto organizāciju sniegtajiem nosacījumiem un ieteikumiem.

Darba mērķis ir izstrādāt teritorijas perspektīvo funkcionālo zonējumu, kas kalpotu par pamatu turpmāko aktivitāšu plānošanai un koordinēšanai.

ESOŠĀ SITUĀCIJA

Beberliņu teritorija atrodas pilsētas ziemeļu daļā, un sastāv no Beberliņu ūdenstilpes, kas izveidota smilšu karjera vietā, un meža ap to. Dienvidu daļā teritorijas robežu nosaka perspektīvā dzelzceļa trase aiz kuras mežs turpinās līdz Karostas mikrorajonam. Austrumu pusē Beberliņi robežojas ar pamestu kādreizējo militāro objektu zonu, kas ir degradētā stāvoklī. Gar Beberliņu rietumu pusi ved Lībiešu iela (transporta kustības savienojums no pilsētas uz ziemeļu fortiem, attīrīšanas ietaisēm un Škēdi), aiz tās mazdārziņu teritorija un maz apgūta perspektīvā savrupmāju apbūves zona, ko pašlaik klāj mežs.

Saskaņā ar Liepājas pilsētas teritorijas plānojumu Beberliņos ir noteikta Mežaparku teritorija (DM), kur kā galvenais ainavas elements ir definēts mežs, kurā saglabājami dabiskie augšanas apstākļi. Mežaparku teritorijās atļauts izveidot labiekārtojumu sportam un atpūtai, kā arī izvietot ar mežaparka funkcijām saistītus pakalpojumu un tūrisma infrastruktūras objektus, saglabājot meža īpatsvaru vismaz 70% no kopējās platības.

Projekta robežās iekļauto pašvaldībai piederošo zemes gabalu shematisku attēlojumu skatīt pielikumā Nr.1.

Ūdenskrātuvē atrodas peldvieta, kas apstiprināta ar MK 2012.gada 10.janvāra noteikumiem Nr.38. Beberliņu peldvieta vasaras sezonā ir labi apmeklēta un cilvēki peldas gan oficiālajā peldvietā, gan citās pieejamās vietās ap ūdenskrātuvi.

Beberliņos notiek sporta sacensības (skriešana, nūjošana, ziemas peldēšana), skolēnu pārgājieni, uzņēmumu atpūtas pasākumi un tml.

Pašlaik daļa no mežaparka teritorijas ir iznomāta SIA „BB VeikParks” un SIA ‘Adventure Vision’. SIA ‘BB VeikParks’ teritorijā darbojas veikparka trase un kafejnīca. Vasaras sezonā iespējams izīrēt dažādus peldlīdzekļus. Uz nākošo tūrisma sezonu uzņēmums plāno uzstādīt vēl vienu veikparka trasi un uzsākt kempinga izveidošanu. SIA „AdventureVision” uzsācis gaisa trošu piedzīvojumu parka izveidi.

Beberliņu teritorija tiek intensīvi izmantota vietējo iedzīvotāju atpūtai – pastaigām, riteņbraukšanai, piknikiem, peldēšanai un tml. Teritoriju caurvij izteikti blīvs taku tīkls. Vietējie iedzīvotāji Beberliņos iekļūst no dienvidu puses caur blakus esošo mežu. Funkcionāli Beberliņi ir cieši saistīti ar meža masīvu, kas atrodas starp Beberliņiem un pilsētas dzīvojamo māju mikrorajoniem. Pašlaik tas uzskatāms par vienu mežaparku ar vienotu taku un iebrauktu meža ceļu tīklu. No Laboratorijas ielas puses uz Beberliņiem virzās atpūtnieku plūsma no Tosmares mikrorajona. Tā kā mežs gar Laboratorijas ielu ir mitrs, tad šeit kustība koncentrēta pa vienu galveno ceļu, kādreizējo dzelzceļa trasi. No Ģenerālā Baloža ielas dzīvojamā masīva uz Beberliņiem ved vairākas iemītas takas, jo šajā zonā mežs tieši piekļauts dzīvojamām mājām kā arī ir sauss, caurredzams un patīkams staigāšanai. Saskaņā ar pilsētas teritorijas plānojumu perspektīvā jauna dzelzceļa trase šķērsos šo meža masīvu, atdalot mikrorajonu iedzīvotājus no tiešas pieejas ‘Beberliņiem’. Projektējot dzelzceļu ieteicams pētīt gājēju kustību un paredzēt trases šķērsojuma vietas gājējiem. Iespējams, tādas vietas būtu jāiekārto vairākas, lai novērstu dzelzceļa šķērsošanu tam neparedzētās vietās.

Iebraucēji Beberliņiem pārsarā piekļūst no Lībiešu ielas puses. Galvenā iebrauktuve atrodas pretī ūdenskrātuvei un esošajai veikparka trasei. Automašīnu novietošanai šeit ir uzbērti nelieli laukumi iebrauktuves malā. Apmeklētāju pieplūduma gadījumā (uz pasākumiem un peldsezonā) stāvvietas ir par maz.

Pēc Liepājas pilsētas domes pasūtījuma 2014.gada aprīlī teritorijā veikta aizsargājamo meža biotopu, aizsargājamo vaskulāro augu, sūnu un ķērpju izpēte. Izpētē secināts, ka lielāko daļu no mežu teritorijas šeit aizņem Eiropas Savienības aizsargājamais biotops ‘Mežainas piejūras kāpas’/Latvijas īpaši aizsargājamais biotops ‘Mežainas

jūrmalas kāpas'. Konstatēti arī aizsargājami un reti augi un dzīvnieki. Organizējot turpmāko Beberliņu teritorijas labiekārtošanu un uzturēšanu ir būtiski ievērot izpētes atzinumā dotās rekomendācijas nepieciešamajiem dabas aizsardzības pasākumiem Beberliņu teritorijā.

ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJAS RISINĀJUMI

Teritorijas austrumu un dienvidu daļu aizņem aizsargājamais biotops – uz kāpām izveidojies priežu mežs, kas vides aizsardzības aspektā uzskatāms par šīs vietas galveno vērtību. Ar priežu mežu klātās kāpas un Beberliņu ūdenstilpe veido Beberliņiem raksturīgo ainavu, ko attīstības procesā ir būtiski saglabāt. Tā kā galvenie ainavas uztveres virzieni vērsti no aktīvi izmantotā rietumu krasta pāri ūdenskrātuvei uz austrumu un ziemeļu pusi, tad tur paredzēts maksimāli saglabāt dabisko vidi. Savukārt teritorijas rietumu daļā joslā, kas nav iekļauta aizsargājamā biotopa robežās, paredzētas aktivitātes, kas rada lielāko slodzi un dabas vidi un saistītas ar ainavas pārveidošanu.

Kustības organizācija, autotransporta stāvvietas

Autotransporta iebraukšana mežaparka teritorijā atļauta tikai Lībiešu ielas pusē, kur ar mežaparka iekšējo brauktuvi, kas ved paralēli Lībiešu ielai savienotas 3 esošās iebrauktuves. Pārējos ceļus, kas ved mežaparka teritorijā apmeklētāju transportam paredzēts slēgt, iebraukšana atļaujama tikai apkalpes un operatīvo dienestu transportam. Tas nepieciešams, lai novērstu to, ka meža takas tiek izbraukātas ar automašīnām un mežaparka vides kvalitāte tiek strauji degradēta, it īpaši ainaviski un bioloģiski augstvērtīgās priežu audzēs, kur novērojama zemesdzīves iznīkšana un koku sakņu atsegšanās. Tādēļ, mežaparka aizsardzībai primāri nepieciešams izvietot informatīvas zīmes un slēgt patvaļīgi iebraukātos autotransporta ceļus.

Kā galvenā saglabāta esošā galvenā iebrauktuve no Lībiešu ielas, pa kuru plānota iebraukšana pludmales, veikparka, kempinga, masu pasākumu, kā arī mežaparka pastaigu taku apmeklētājiem. Iebraukšana risināta ar lokveida vienvirziena brauktuvi, gar kuru izretinātā veidā izvietojamas autostāvvietas - vietās, kur tas dabā ir iespējams neizcērtot vērtīgus kokus. Šeit paredzēta arī iebraukšana autobusiem un to novietošanai. No lokveida autostāvvietu zonas braukšanu var turpināt ziemeļu virzienā pa mežaparka iekšējo ceļu, var izbraukt atpakaļ arī uz Lībiešu ielas, vai arī kempinga apmeklētāji var iebraukt kempinga teritorijā. Lielu pasākumu nodrošināšanai papildus autobusu stāvvietas paredzēts izveidot gar mežaparka iekšējo ceļu, kā arī papildus automašīnu stāvvietas paredzētas gar Lībiešu ielu.

Pie visām pārējām iebrauktuvēn paredzēts izveidot automašīnu stāvlaukumus no kokiem brīvājās platībās, atbilstoši pieprasījumam pēc tām. Austrumu daļā stāvvietas iekārtojamas ielu zonās.

Pastaigu takas paredzētas pārsvarā pa esošajām trasēm apkārt Beberliņu ūdenskrātuvei un apkārt kā arī pāri augstajai kāpai kas stiepjas no ūdenskrātuves līdz Lībiešu un Tērvetes ielas krustojumam. Paredzētas divas dažādas grūtības pakāpes takas atkarībā no reljefa. Taka T1 (skatīt grafiskajā daļā) ved pa samērā līdzenu reljefu apkārt visai teritorijai. Šī taka plānota 3 m plata, tā lai to varētu izmantot gan gājēji, gan velobraucēji. Taka T2 ved pa paugurainu reljefu pāri kāpai un gar ūdenskrātuves krastu. Šī taka izmantojama gan gājējiem, gan velobraucējiem, bet gājējiem paredzēti papildus atzarojumi ar kāpnēm, stāvāko reljefa vietu pārvarēšanai. Velosipēdu kustība stāvajos posmos nav pieļaujama, lai novērstu kāpu eroziju. Taka T2 atīstāma arī kā dabas taka, jo tās maršrutā iekļauti vairāki interesanti dabas objekti, kas minēti eksperta atzinumā par aizsargājamo meža biotopu, aizsargājamo vaskulāro augu, sūnu un ķērpju izpēti (skatīt patzinumu un koncepcijas grafisko daļu).

Ūdenskrātuves Z pusē no tās atzarojas neliels kanāls, pašlaik taku tīkls ved tam apkārt ar līkumu pa Pulkveža Kūka ielu. Kanāla šķērsošanai paredzēts tiltiņš.

Dienvidu daļā mežaparka teritorija robežojas ar perspektīvē paredzētu jaunu dzelzceļa trasi. Esošie gājēju ceļi pāri perspektīvai dzelzceļa trasei pašlaik uzturami esošajā stāvoklī, bet nebūtu lietderīgi ieguldīt resursus to tālākai attīstībai, līdz tam brīdim, kad tiks izstrādāts dzelzceļa trases projekts un atrisināta dzelzceļa šķērsošana mežaparka teritorijā.

Sabiedriskais centrs, pulcēšanās vieta

'Beberliņu' 'centrs' veidots ūdenskrātuves krastā uz dienvidu pusi no esošās „BB Wakepark” kafejnīcas. Paredzēts izveidot laukumu esošajā klajumā, kur būtu iespējams pulcēties masu pasākumu laikā. Laukuma malā paredzēta vieta skatuvei, informācijas stendam, velonovietnēm.

Gar laukumu projektēta labiekārtota krastmala ar koka terasēm ar soliņiem, kā arī ūdenī paredzētas laipas peldēšanas sacensību organizēšanai. Piedāvāts izveidot arī koka pandusus, kas ļautu ar ratiņiem nobraukt līdz ūdensmalai.

Pludmale, sporta laukumi, bērnu rotaļu zona, piknika vietas

Pludmale un kopējās piknika vietas piekļaujas 'centra' zonai un ir savstarpēji saistītas. Tās izvietotas teritorijas D daļā – tuvāk dzīvojamam rajonam, jo vairāk kā pārējās aktīvās zonas ir paredzētas vietējiem iedzīvotājiem.

Pludmale saglabāta esošajā vietā (saskaņā ar MK noteikumos noteikto vietu), bet ūdens kvalitātes un ainavas uzlabošanas nolūkā paredzēts likvidēt R puses krasta aizaugumu (zemo vietu, kur pašlaik ir dažas piknika vietas), kā arī gandrīz pilnībā likvidējot esošo salu. Aizaugums samazina ūdenskrātuves tilpumu, zālaugu un lapu koku zaļā masa veicina ūdenskrātuves aizaugšanu. Nelielie, fragmentārie mitrāju biotopi, kas izveidojušies uz aizaugušās daļas, samazina ainavas pārredzamību un viengabalainību – priežu mežs/pludmale/ūdens virsma. Attīrot ūdenskrātuvi, pludmales zonu varētu paplašināt līdz rietumu krastam.

Rietumu pusē paredzama aktīvā un servisa zona – ar glābēju torni, pārgājējiem kabīnēm, informācijas stendu, dzeramā ūdens brīvdzīvkrānu, velonovietnēm. Perspektīvē paredzēta vieta glābšanas stacijas ēkai, kur būtu vieta labiekārtotām tualetēm un dušām. Līdz ēkas izbūvei, pludmales apmeklētājiem nepieciešamās pārvietojamās tualetes novietojamas ģenerālajā plānā norādītajā vietā.

Sporta laukumi, āra treniņi un ielu vingrošanas rīki izvietojami uz dienvidrietumu pusi no pludmales. Sporta laukumi, kā pludmales volejbols, basketbols un tml. ierīkojami esošajos meža klajumos, neizcērtot vērtīgus kokus. Austrumu pusē pludmale ir platāka un šeit varētu būt mierīgāka, sauļošanās zona un mazo bērnu peldēšanas zona. Starp pludmales aktīvo zonu un centrālo pulcēšanās laukumu krasta augšdaļā paredzēta vieta piknika galdu izvietojšanai. Piknika vietas izvietojamas izklaidus un pie tām paredzamas vietas grillam.

Bērnu rotaļu zona galvenokārt paredzēta pludmales un piknika vietu apmeklētāju bērniem un tā izvietota labi pārredzamā vietā - D krasta ieloka augšdaļā, uz esošiem, blīvi izvietotiem paguriņiem. Šī teritorija atrodas aizsargājamā biotopā (mežainas jūrmalas kāpas), tāpēc trasei jābūt paceltai virs zemes, lai to ierīkojot neiznīcinātu esošo zemsedzi. Tas risināms, piemēram, gaisa trošu trases veidā, bet ar minimālu krišanas augstumu.

Kempings, veikborda trase

Pie esošās veikborda trases un kafejnīcas paredzēta sauszemes un ūdens teritorija objekta attīstīšanai. Objekta apmeklētājiem rezervējamās plānotās stāvvietas piebraucamā ceļa austrumu pusē. Starp stāvvietām un esošo kafejnīcas ēku paredzēts laukums, kurā plānota vieta jaunai servisa ēkai, kas sākotnēji varētu apkalpot gan kempinga gan veikborda klientus. Esošai kafejnīcai paredzēta iespēja paplašināties virs ūdens un paredzēta jauna veikborda trase uz ziemeļu pusi no esošās.

Kempings plānots uz Z pusi no esošā veikparka, joslā starp mežaparka iekšējo brauktuvi (gar Lībiešu ielu) un taku T1, kas ved gar ūdensmalu. Kempinga teritorijā paredzēts viens iekšējais lokveida ceļš. Kempinga teritoriju atļauts nožogot. Žoga būvniecība un kempinga teritorijas tālākā iekārtošana veicama saskaņā ar labiekārtojuma projektu. Atsevišķas kempinga mājiņas paredzētas ūdens malā, nenožogotā teritorijā.

Gaisa trošu piedzīvojumu parka zona

Piedzīvojumu parkam paredzēta iebrauktuve no Lībiešu ielas pretī Beberliņu karjera ziemeļu galam. Administrācijas ēka izvietota labi pārredzamā vietā iebrauktuves galā pie mežaparka iekšējās brauktuves. Pie administrācijas ēkas izvietojamas automašīnas, kā arī autobusi. Liela apmeklētāju skaita gadījumā izmantojamas papildus autostāvvietas gar Lībiešu ielu. Līdz labiekārtojuma izbūvei piedzīvojumu parka apmeklētājiem paredzēts izmantot šeit jau esošo asfaltēto ceļu un laukumu, kas ir uz Z pusi no piedzīvojumu parka.

Piedzīvojumu parka izveidei atvēlētā teritorija stiepjas no administrācijas ēkas uz austrumu pusi un aizņem plašu mežaparka daļu. Atrācijas izveidojamas tā, lai saglabātu publiskās takas un nodrošinātu mežaparka apmeklētāju drošu un komfortablu pārvietošanos pa tām. Svarīgi saglabāt mežaparka apmeklētājiem pieejamu, ūdenstilpes ziemeļu krasta augstāko reljefa punktu, kur paredzēta vieta skatu laukumam ar soliņiem, un saglabāt no šejienes skatu pāri Beberliņiem.

Perspektīvā aktīvās atpūtas vai sporta zona

Zona paredzēta teritorijas ziemeļu daļā pie Lībiešu ielas, jo šai vietai ir labs potenciāls, lai tajā attīstītu piemērotu aktīvās atpūtas vai sporta piedāvājumu, piemēram, paplašinātu piedzīvojumu parka pakalpojumus vai tml. Pašlaik teritorija ir degradēta ar esošiem asfaltētiem laukumiem un apaugušām ēku drupām, bez vērtīgiem kokiem. Zonai ir esoša iebrauktuve un perspektīvā tā ar iekšējo mežaparka brauktuvi savienojama arī ar pārējām mežaparka aktivitāšu zonām.

Skatu laukumi, individuālās piknika vietas

Skatu laukumi un individuālās piknika vietas izvietotas gar krastmalu, vietās, kas brīvas no kokiem. Skatu laukumi paredzēti vietās, no kurām ir augstvērtīgi skati, un tajās izvietojami soliņi ērtai ainavas baudīšanai. Individuālās piknika vietas paredzētas esošajos klajumos gar dienvidaustrumu krastu. Piknika vietās nepieciešamas mēbeļu grupas, ugunsкура vieta un vieta sausas malkas novietošanai, ko būtu ieteicams sagādāt mežaparka apsaimniekotājam.

Informācijas stendi, norādes

Mežaparkā svarīgi nodrošināt informāciju par tā plānojumu, par pieejamiem pakalpojumiem, par esošajām dabas vērtībām, par uzvedības noteikumiem mežaparka teritorijā un ar apsaimniekotāja un operatīvo dienestu kontakinformāciju. Informācijas stendi paredzēti pie esošajām un plānotajām iebrauktuven un ieejām mežaparka teritorijā. Pie pludmales paredzēta vieta pludmales informācijas stendam, kurā papildus informācijai par mežaparku izvietojama nepieciešamā informācija ar peldvietu.

Norādes paredzētas diviem mērķiem – autotransporta satiksmes organizēšanai iebraukšanas zonās un pastaigu taku apmeklētāju vajadzībām, lai palīdzētu orientēties mežaparka teritorijā.

Atkritumu tvertnes

Atkritumu tvertnes uzstādāmas visās ar cilvēku pulcēšanos saistītās vietās: autostāvlaukumos, pie informācijas stendiem, pikniku vietās, pludmalē, pie skatu laukumiem, pie rotaļu laukumiem un pie sporta laukumiem.

WC

Pie centrālā laukuma paredzēta vieta pārvietojamo biotuaļu uzstādīšanai mežaparka apmeklētājiem. Peldsezonas laikā un organizētu pasākumu laikā tuaļu skaits palielināms atbilstoši pieprasījumam. Perspektīvā pie peldvietas paredzētajā glābšanas stacijas ēkā iekārtojamas labiekārtotas tualetes, kas darbojas vasaras sezonā.

Nomnieku teritorijās nodrošināmas pārvietojamās vai perspektīvē labiekārtotas tualetes apmeklētāju skaitam atbilstošā daudzumā.

Apgaismojums, perspektīvie ūdensvada, kanalizācijas un elektroapgādes tīkli

Grafiskajā daļā attēlots perspektīvē ierīkojamais apgaismojuma tīkls. Paredzēts izgaismot galvenās piebrauktuves, iekšējo brauktuvi un taku T1. Taku T2 paredzēts apgaismot tikai dienvidu daļā, pārējā daļā, kur taka ved pāri kāpām, apgaismojums nav paredzēts, lai saglabātu dabisko meža vidi. Kempinga teritorijā apgaismojums ierīkojams saskaņā ar labiekārtošanas projektu.

Elektroapgādei paredzētas divas perspektīvās vietas 10/0,4kV transformatoru apakšstaciju elektroapgādei. No šīm apakšstacijām nodrošināma mežaparka objektu elektroapgāde. Centrālajā laukumā pie skatuves nepieciešams paredzēt atbilstošas jaudas elektrības pieslēguma vietu, kas nepieciešams masu sporta pasākumu apskaņošanai, piepūšamo konstrukciju un atrakciju vajadzībām, pasākumu EXPO zonu nodrošināšanai. Attīstības plānā shematiski parādīta pieslēguma vieta.

Esošos ūdensvada un sadzīves kanalizācijas tīklus perspektīvē paredzēts turpināt līdz piedzīvojumu parka administrācijai. Perspektīvie tīkli ved cauri kempinga teritorijā pa esošo meža ceļu. Tiem ērti varēs pieslēgt kempinga apbūvi un piedzīvojumu parka ēku.

Mazās arhitektūras formas

Ceļu un celiņu segumam mežaparka teritorijā ieteicams pielietot grants un māla maisījuma segumu, galvenajiem ceļiem paredzot izbūvēt arī apmales, kas ļautu efektīvāk aizsargāt saglabājamo dabisko zemsedzi. Vietās, kur celiņus nevar izbūvēt būtiski nebojājot koku saknes, un reljefa zemajās, mitrajās vietās ierīkojamas dēļu laipas, ko nepieciešamības gadījumā var pacelt arī uz pāļiem.

Labiekārtojuma elementus – informācijas standus, norādes, skatu laukumus ar soliņiem, atkritumu tvertnes u.c. – izgatavot vienotā stilā visā mežaparka teritorijā. Tiem jābūt pēc iespējas izturīgākiem pret ļaunprātīgu bojāšanu un jāiekļaujas apkārtējā vidē.

Projekta robežās iekļauto pašvaldībai piederošo zemes gabalu shematiskais attēlojums

